

Alt i alt maa det siges, at denne nye Navnebog betegner saa stort et videnskabeligt Fremskridt og er bygget paa saa grundige Forundersøgelser, at man maa lykønske Udgiverne til dens Fremkomst og haabe, at det maa lykkes dem at fuldføre Arbejdet indenfor en rimelig Tidsfrist. Den hører til de videnskabelige Standardværker indenfor vor Litteratur og vil, naar den engang er afsluttet, være en uundværlig Haandbog for alle Forskere af Danmarks Middelalder.

Jørgen Olrik.

Den, som gennem adskillige danske Somre, i Regnskyl og Solskin, mod strid Vestenvind eller med Vinden i Ryggen har cycled gennem Danmark fra Kirke til Kirke, kan forstaa det gode Humør, der bærer Jan Steenbergs store komparative Værk: *Studier i dansk og nordtysk Teglstensarkitektur i det 13. Aarhundrede* (1935). Thi Danmarks talrige gamle Landsby- og Købstadkirker er Belønning for mangen vaad Trøje eller solstegt Landevej. Dr. Steenberg har ydermere undersøgt den nordtyske kirkelige Murstensarkitektur og redegjort for dens Samspil med den danske samt paa Stedet gennemgaaet den lombardiske Teglstensarkitektur, der fik afgørende Betydning for vor romanske Kirkebygningskunst. Ogsaa til Mälaren — Sko Klosterkirke og Mariekirken i Sigtuna — har hans Studier strakt sig. Han har gennemført sin Opgave med Energi og paa bred Basis.

Nede i Lauenburg, i det vestlige Parti af Ratzeburg Domkirke, der er opført paa en Ø i Ratzeburg Sø, mener Dr. Steenberg i Domkirkens Vestparti at have fundet en Mester, hvis Arbejde har haft ikke ringe Betydning for dansk kirkelig Teglstensarkitektur i 13. Aarhundrede. Dr. Steenberg minder om, at Valdemar II som Hertug i Sønderjylland 1201 erobrede Lauenburg. Det kan næppe betvivles, at den skønne Landsbykirke i Risby, Syd for Slien — Dr. Mackeprang har gjort Rede for denne lille Perle af Teglstenskunst — er opført under Ledelse af Ratzeburg-Mesteren, og Forf. mener, at Mesteren ogsaa har arbejdet i Slesvig Domkirke, og han

Erfurtannalerne udmærkede sig i Slaget ved Fotevig 1134, og som af Johs. Steenstrup i Hist. Tidsskr. 6. R. IV S. 729 ff. med gode Grunde antages for identisk med Erik Lam. — Derimod tør jeg ikke bebrejde Udgiverne, at de ikke har medtaget den ifølge Saxo (Olrik-Ræders Udg. S. 517,12) ved Storebælt bosatte Præst Adulfus, ti ved nærmere Eftersyn fandt jeg, at denne Mand, der findes i de ældre Registre til Saxo, beklageligvis er smuttet udenom Navneregisteret til den sidste Udgave. Det er jo muligt, at han har været af tysk Nationalitet, men i hvert Fald bosat i Danmark.

paaviser, hvorledes hans Kunst har haft Betydning for dansk kirkelig Arkitektur i det 13. Aarhundrede; han tænker sig ogsaa den Mulighed, at Kong Valdemar ligefrem har indkaldt Ratzeburg-Mesteren til Danmark, hvad der dog næppe kan føres Bevis for.

Men den Energi og muntre Oplagthed, hvormed Dr. Steenberg har gennemført sine Undersøgelser, kom paa Universitetet ved det mundtlige Forsvar for Disputatsen i en underlig Modsætning til den ubeherskede Voldsomhed, hvormed en Videnskabsmand — forøvrigt udmærket paa et helt andet Omraade — gik løs paa hans Arbejde.

I de senere Aar er der udarbejdet flere dygtige Publikationer af enkelte fremragende Teglstenskirker i Danmark, og Arkitekt C. M. Smidt har bl. a. skarpsindigt redegjort for sine mangeaarige Undersøgelser i Søborg-Slotsruiner. Men man savner endnu Publikationer af flere vigtige danske Teglstenskirker, bl. a. af Aarhus Domkirke. Det ligger nær at ønske, at denne Opgaves Løsning udgaar fra det unge Universitet i Aarhus. *Francis Beckett.*

Den svenske Post gennem Danmark og den dansk-norske Post gennem Sverige i Tiden for 1735 er Titlen paa et anseligt Festskrift, som skyldes Hovedarkivar H. Hjorth-Nielsen, og som er udgivet af Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet i Anledning af Svenska Postverkets 300 Aars Jubilæum d. 20. Febr. 1936. Medens Danmark 1624 fik et offentligt Postvæsen, fik Sverige først et saadant 1636, selv om Regeringens Postrute Stockholm—Markaryd og videre gennem Danmark til Hamburg allerede 1620 var blevet gjort tilgængeligt for Offentligheden. Den Omstændighed, at den svenske Postforbindelse med Hamburg gik over dansk Territorium, ligesom den dansk-norske Postforbindelse maatte passere over svensk Omraade, medførte imidlertid i en Tid, da Forholdet mellem Rigerne ofte var fjendtligt og næsten altid prægedes af en mistænksom Vrangvilje, at der ideligt opstod Chicancierier fra den ene eller anden Side angaaende Posternes Fremførelse gennem de paagældende Lande, og først 1735, efter at Danmark havde maattet opgive Revanchetankerne overfor Sverige, kom de to Riger saa vidt i fredelig Forstaaelse, at en Postkonvention kunde afsluttes, i Følge hvilken Sverige fik Ret til at have to ugentlige Poster gennem Danmark, og Danmark-Norge fik en tilsvarende Ret til Postgang gennem Sverige.

Gennem Forfatterens dygtige Udredning af de mange og trange diplomatiske Forhandlinger mellem Landene angaaende Post-